

szám.

ában kö-
küldték:
ska, Spi-
eő Hona.

aeum-épület.
társulat.

KIS LAP

MELEG VAN. (Lásd a 374. lapon.)

A NÉVNAPI AJÁNDÉK.

— Beszélyke. —

MAMA, kedves mamácska találja ki, mire gondolok én most?

— Nem tudom, kedvesem. Mire?

— Hát . . . hát Janka nevenapjára . . . mamácskám soha nem is gondol az effélére?

— Nagyon sokat valóban nem. Meg vagyunk hiva néniékhez ebédre, el is fogunk menni; de ez csak holnapután lesz. Ugyan mi okod lehet, hogy oly nagyon gondolsz orre?

— Oh, nekem van okom . . . én nemcsak mint közönséges vendég megyek . . . én egy kis meglepetést is készítek Jankának. Tudom, sokan adnak neki játékszereket és mindenféle ajándékokat, — én is viszek neki valami szépet ám!

— Talán neki szántad ezt a kosárkát, melyen már egy hete dolgozol?

— Eltalálta mamácskám! Már nem sok van hátra . . . csak üveggyöngyöt kell még vennem, hogy földiszítsem . . . szabad kimennem, a boltba? Laura elkísér.

— Mehettek, kedvesim.

Rózácska félretette a nagy gonddal készült munkát, a kosárkát, mely különböző tarka és aranyos papírokból igazán ügyesen volt fonva és ragasztva, már éppen csak a díszítés hiányzott, a széleit, a fogóját kellett még kihimezni tarka üveggyönggyel, hogy már messziről csillogva szembetűnjön. Óvatosan elesukta a szekrénybe, hogy távolléte alatt senki hozzá ne nyulhasson; mert nagyon gyöngé, romlandó kis portéka volt ez, nagyon csínyján kellett bánni vele.

Laura, a két évvel idősb testvére Rózácskának szívesen kész volt elkísérni őt a boltba, mely különben sem volt nagyon messze. Szépen végig sétáltak tehát az utcán, miközben Róza így szólt:

— Azt hiszem, éppen elég lesz a két forint, amit multkor keresztmamánktól kaptam. Még egy kis selyemrojtót is vehetek . . . annál szebb lesz a kosárka. Hát te, Laura, mit vettél a két forinton, amit kaptál?

— Még semmit . . . zsebemben van.

— Én most sem vásárolok semmit?

— Nem.

— De hát örökre meg akarod azt a pénzt tartani? Bizony igaza volt keresztmamánknak . . . minap sugott valamit a mamácskának, de én közel voltam, meghallottam. Megmondjam?

— Főlöské, magam is hallottam. Azt mondta, hogy te igen bőkezű és nagylelkű vagy, én pedig kissé fősvény vagyok.

— Igen, azt mondta, már pedig azt sokszor halottuk és olvastuk, hogy a nagylelkűség szép tulajdonság . . . és én be is fogom bizonyítani, hogy keresztmamám igazat mondott, én a pénzt nem költöm magamra, hanem örömet szerzek Jankának.

Laura nem felelt, — talán csak azért nem, mert éppen megérkeztek a bolt ajtajához és beléptek. Éppen nagyon sok úri hölgy volt a boltban, a kereskedő és segédei egy kis várakozásra kérték a két kis lányt. Laura és Rózácska az ablakhoz lépve, kinéztek az utcára.

A bolt éppen sarokházban, a szögleten volt az ablak, melyen Laura és Róza kinézgettek, szűk, sötét mellék-

utczára
ódon
ült és
finom
bent a
gyon sz
föl sze
gyon sü

—
szólt I

milyen

É

arra s

zsemly

észreve

leány f

főleme

szemei

pott vo

után sz

A

azonba

ő tudn

egy b

megpil

fogta

kezdt

főlkial

Bepisz

G

a fiu k

nem a

—

leányk

gom!

anyádr

—

monda

utezára nyílt. Szemközt az ablakkal egy ódon ház kapujában pedig egy kis leány ült és nagy szorgalommal himzett valami finom szöveten, — bizonyosan azért, mert bent a szobában nagyon sötét volt. Nagyon szorgalmasan dolgozott, alig emelte föl szemét munkájáról. Ugy látszik, nagyon sürgetős volt a munka.

— Milyen szorgalmas ez a leány! szólt Laura s csakhamar hozzátette: És milyen becsületes!

Épen akkor tudniillik egy pékfiu ment arra s tetézve megrakott kosarából egy zsemlye a földre esett, anélkül, hogy a fiu észrevette volna. A szegényes öltözetű kis leány fölugrott, letette himzését a székre, fölemelte a zsemlet és bár meglátszott szemein, hogy maga is szívesen beleharapott volna, nem tette ezt, hanem a pékfiu után szaladt és átadta neki.

A leányka, e becsületes tettének azonban szomorú következése lett. Mialatt ő tudniillik a pékfiu után futott, a házból egy borzas, durva arczu fiu jött elő s megpillantván a széken a himzést, kezébe fogta és pajkosan rángatni, bontogatni kezdte. A leányka, amint visszatért, ijedten fölkiáltott:

— Ne bántsd a himzésemet, Berci! Bepiszkolod, elrontod!

Gyorsan odaugrott és el akarta kapni a fiu kezéből, de ez röhögve elfordult és nem adta oda.

— Add ide, ha mondom, kiáltá a leányka hevesen. Nagyon sürgetős a dolgom! Add ide, mert megmondom az anyádnak!

— No jó, hát hogy legyen mit megmondanod, tessék!

És a gonosz ficzko egy hatalmas rántással ketté szakította a finom szövetet, odadobta a leányka elé és kaczagva elfutott.

Laura aki ezt az ablakból látta, bosszusan fölkiáltott; Rózácska is sajnálkozva mondá: »Szegény leány!« de aztán befordult a boltba, hogy bevásárolja, amire szüksége volt. Laura ezonban ott maradt az ablaknál is meghatottan nézte a szegény leányka zokogását.

— Istenem, most mit tegyek szólt a leányka magában. El nem készíthetem többé a rám bízott munkát! Oh szegény mamám!

Laura ekkor hirtelen kihajolt az ablakon és oda intette magához a siró leánykát, aztán így szólt hozzá:

— Bizonyosan valami uri asszony-ság számára kellett volna ezt készítened?

A leányka némán intett.

— És nem lehet többé összeigazítani?

— Oh, az lehetetlen, hiszen ketté van szakítva . . . toldott munkát csak nem vihetek uj helyett! És uj vásárlására nincs pénzem.

— Hát nagyon sokba kerül az?

— Oh, bizony sokba!

— Többbe, mint ez? szólt Laura s hirtelen kivéve zsebéből két forintját, odanyújtotta a kis leánykak.

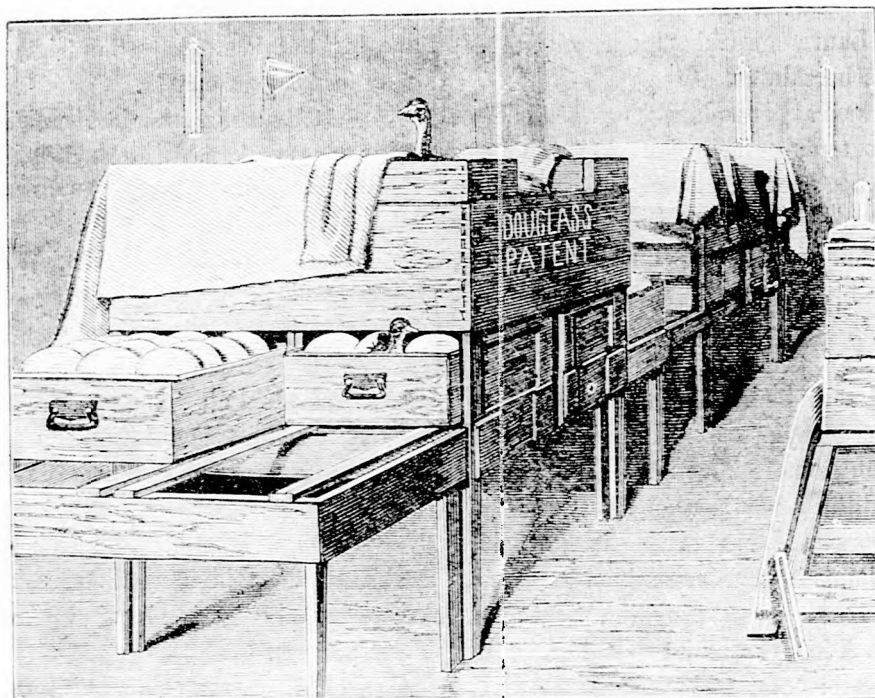
— Oh nem . . . többbe nem.

— No's, hát fogd ezt a pénzt és vedd meg, amire szükséged van, ha szorgalmasan dolgozol, még talán helyrehozhatod a kárba vesztett munkát.

A szegény leányka ámulva átvette a pénzt, de arra sem maradt ideje, hogy

megköszönje, mert Laura hirtelen visszavonult és bezárta az ablakot, aztán odalépett Rózácskához, ki éppen bevégezte vásárlásait. Hazamenet mindketten nagyon meg voltak elégedve, mindkettő arra gondolt, hogy nagylelkű tettet vitt végbe. Lauráét nem látta ugyan senki, ő maga sem szólt róla senkinek.

Oththon Róza nagy buzgalommal dolgozott tovább az ajándék-kosorkán s harmadnap reggel szerencsésen el is készült a csecsebecsével, éppen mikor már indulni kellett a néniékhez. Kocsiba ültek, mert a néniék nagyon messze, a város tulsó részében laktak s Rózácska, egy nagy papirosba gondosan betekarva ko-

MESTERSÉGES STRUCZ-TENYÉSZTÉS: A költő gép. (Lásd a 379. lapon).

sárcáját, nagy gonddal tartotta kezében, nehogy valami baja essék. Atyjának föltűnt a nagy csomag s utközben kérdé:

— Mit czipelsz abban a nagy batyuban?

— Oh, apácska, felelé Róza kissé sértődve, ez nem batyu... ez egy diszkosárka.

— Hadd lássam!

Rózácska nem örömet adta ki kezéből, azt a gyöngé, romlékony kis portékát, de az apa elvette, s meglehetősen kiméletlenül kezdte forgatni és nézegetni.

— Jaj, apácska! elrontja! Jaj Istenem... hiszen ezt nem szabad oly erősen megfogni... elromlik! Oh!

— fogja?
ez volt
hétig d

— dékot,
venni, m

MESTR

venapi
ajándé
mit. I
nagyle

—

értünk

—
ditott

— Elromlik attól, ha valaki kezébe fogja? De hát akkor mire való hát? És ez volt talán az a nagy munka, amin egy hétig dolgoztál? Ugyan mire való ez?

— Ajándékul készítettem Jankának.

— Janka megköszöni az olyan ajándékot, melynek semmi hasznát sem lehet venni, mert nem szabad megfogni.

— Oh, Jankának azért örömet fog okozni, tudom.

— Ez nem nagy dicséret Jankának, mert olyan ostobának tartod, hogy akár milyen haszontalanságnak is örvend, szólt az apa mosolyogva.

— De hiszen, kedves apa, ez csak afféle kis alkalmi ajándék; ma Janka ne-

MESTERSÉGES STRUCZTENYÉSZTÉS: *Kicsi strucz kiségitése a tojásból.* (Lásd a 379. lapon.)

venapja van, tudom, sokan adnak neki ajándékot, tehát én is akarok vinni valamit. Keresztmama azt mondta, hogy a nagylelkűség szép tulajdonság.

— Igaza is van. De az a kérdés, mit értünk nagylelkűség alatt.

— Oh, apácska, hiszen én erre fordítottam minden zsebpénzemet és fára-

doztam is rajta. Hát nem nagylelkűség, ha valaki magától megvonja az élvezetet, hogy másnak ajándékot adhasson?

— Lehet, hogy nagylelkűség, — de lehet, hogy nem. Például, ha valaki fárad, költ, de csak azért, hogy nevét emlegesék, hogy mások között parádézhassék, ez nem nagylelkűség, hanem hiúság és föltü-

nési vágy. Mit gondolsz, a te kosárkád készítésében nem volt-é ennek egy kis része?

Rózácska kissé megzavarodott s elhallgatott; örült is, hogy éppen megérkeztek a néniék háza elé és kiszálltak, de előbb gondosan betakarta ismét a kosárkát, hogy ne lássa senki, míg az átadás ideje meg nem érkezett. Szerencséjére Janka nem volt a folyosón, mert különben aligha engedte volna, hogy Rózácska kibontatlanul vigye be a kosárkát.

Mert Janka, a néni egyetlen leánya, ugyancsak elkényeztetett és szeszélyes gyermek volt; indulatos, önző, makranczos, úgy hogy semminek sem tudott hosszabb ideig igazán örülni. Ma, mint nevenapján, különösen mindenki, a reggeli és az ebéd között nem is duzzogott többször, csak hatszor; az első öt esetben senki sem bírta kitalálni, mi okból duzzog; de a hatodik esetben szörnyű oka volt reá. Mikor tudillik öltözött, a szobaleány gyönyörű új ruhát vett elő a szekrényből és így szólt:

— Nézze, kisasszonykám, mily gyönyörű új ruhát vett nevenapjára a mamácska! Akár egy hercezkisasszony is felölthetné. Csak az kár, hogy a himzések nincsenek még rajta.

— Hát mért nincsenek?

— A varróleány, aki elvállalta, még nem hozta el.

— Nem hozta el? De hát mért nem hozta el? Hát nem tudják, hogy ma a nevem napja van? Nekem így nem kell, nem, nem!

Sokáig csitította a szobaleány, de hasztalan, Janka nem akarta a szép ruhát felöltetni. A szobaleány végre így szólt:

— Vegye föl kedves kisasszonykám! A mamácska különben szomorkodnék... aztán majd mondok valamit, aminek örülni fog...

— Mi az?

— Titok... tulajdonképpen nem szabad elárulnom...

— Mondja hamar... nem fogja senki megtudni, hogy megmondta.

— No's tehát, Róza kisasszony valami szép, nagyon szép ajándékot hozott... egy nagy papirosba van takarva... a mama bezárta a szekrénybe, mert csak délután szabad látni, amikor majd átadják.

— Délután! kiáltott Janka türelmetlenül. Én nem várhatok délutánig, most mindjárt látni akarom. Nyissa ki a szekrényt.

(Folytatása következik.)

MELEG VAN!

(Képpel a czímlapon.)

LENT a kertben vigan játszik egyedül,
Tollas lapda, mint madárka, úgy repül.
A játéktól kis Mariska fölhevül —
Az öreg hárs hűs árnyába
Pihenésre leterül.

Ottan pihen, játékszere ölében,
Lapda nyugszik, madár szállong a légben,
Hej tüzesen süt most a nap az égen!...
Jobb is most az öreg hársnak
Illatozó hűsében.

SZÓREJTVÉNY.

SZER SZER	5	ven ven
	o o o o o o	ven ven
	o o o o o o o o	ven
	o o o o o o	

ÁRPÁD VITÉZ.

— Bezsélyke. —

ÁRPÁD volt, így keresztelték és már abból, hogy megkeresztelték, kitalálhatjátok, hogy nem az a hatalmas, hős Árpád vezér volt ez, aki ezer esztendővel ezelőtt Magyarországot elfoglalta és szép magyar hazánkat megalapította. A mi Árpád vitézünk egy piros-pozsgás képű, eleven, hét éves fiúcska volt, aki szüleivel és testvéreivel boldogan élt egy szép falusi lakásban.

A ház mellett szép kert terült el, a kerten túl virágos, pázsitos mező s ezen keresztül tiszta vizű patak folydogált árnyas fűzek között. Szébb helyet kívánni sem lehetett s a gyermekek nem is hitték, hogy ennél boldogabb hely legyen a világon.

Hárman voltak testvérek; a tizenegy éves Katicza, a kilencz éves Gizike és Árpád barátunk. Midőn leczkéikkel, földadványaikkal elkészültek, szabadon sétálhattak, játszottak a kerten, mezőn s vidám nevetésük messze elhangzott. Kedvés és jó gyermekek is voltak, szerették egymást és így soha sem történt közöttük semmi patvarkodás, — míg végre egy szép nyári napon valami furesza szomorú esemény nem történt.

Katicza és Gizike, mint afféle kis leányok, egy drága kincset birtak, melyet féltékenyen őriztek s mely nem volt egyéb, mint egy szép, piros arczu, aranyos haju nagy bábu. Mindenféle maradék-szövetekből pompás ruhákat készítettek a bábunak és elkeresztelték Arabella hercegnőnek; igaz is, hogy a bábunak olyan jó dolga

volt, hogy nem cserélt volna akár egy királykisasszonynyal sem; ölben hordozták, ringatták, dédelgették napjában háromszor is öltöztették; gondolom tehát, hogy Arabella hercegnő nagyon meg volt elégedve a sorsával.

Árpád barátunk persze nem sokat törődött a bábuval, neki egy más, élő játszótársa volt, akivel úgy szólván együtt nőtt föl s aki hiven ragaszkodott is hozzá. Ez a jó pajtás pedig egy gyönyörű fekete ujfundlandi kutya volt, melynek épen olyan vitézi neve volt, mint kis gazdájának: tudniillik egy őskori nagy hős, Hektor nevét viselte, ami épenséggel nem ritkaság. És mégis ez is hozzájárult, hogy az a siralmatos szerencsétlenség megessék, melyet Árpád sokáig nem tudott aztán elfelejteni.

A virgoncz, nyugtalan kis fiu, ki már maga is olvasgatott és nagyon szeretett másoktól is történetkéket hallgatni, többször halotta, hogy hajdan, nagyon-nagyon régen volt egy nagy hős és vitéz, a kinek Árpád volt a neve, sőt hogy egy Hektor nevű hős is élt hajdan a világon. Ez a dolog mindig furta a fejét és sokszor így szólt Hektorhoz:

— Lásd Hektor, nekünk tulajdonképen nagy vitézeknek kellene lennünk, vitézi tetteket kellene végbevinnünk. Azért adtak nekünk ilyen szép neveket.

Hektor csak bámult okos szemeivel kis gazdájára s persze nem szólhatott semmit, mert különben talán azt mondta volna, hogy bajos dolog ám valami vitéz tettet végbevinni s egy kis fiu úgy mint egy nagy ujfundlandi kutya legvitézebbül cselekesznek, ha engedelmesekek, nem mér-

geskednek, hanem nyájasak mindenki irányában. Nem is került alkalom sokáig semmiféle vitézkedésre.

Egy szép nyári délután, mialatt a szülők bent a házban voltak elfoglalva Katicza, Gizike és Árpád sétára mentek ki a mezőre. A leányok magukkal vitték Arabella hercegnőt is, Árpád pedig Hektorttal versenyt futkározott s kaczagtak, daloltak jókedvűen, még Hektor is ugattott; csak Arabella hercegnő maradt néma, mint jóra való bábuhoz illik.

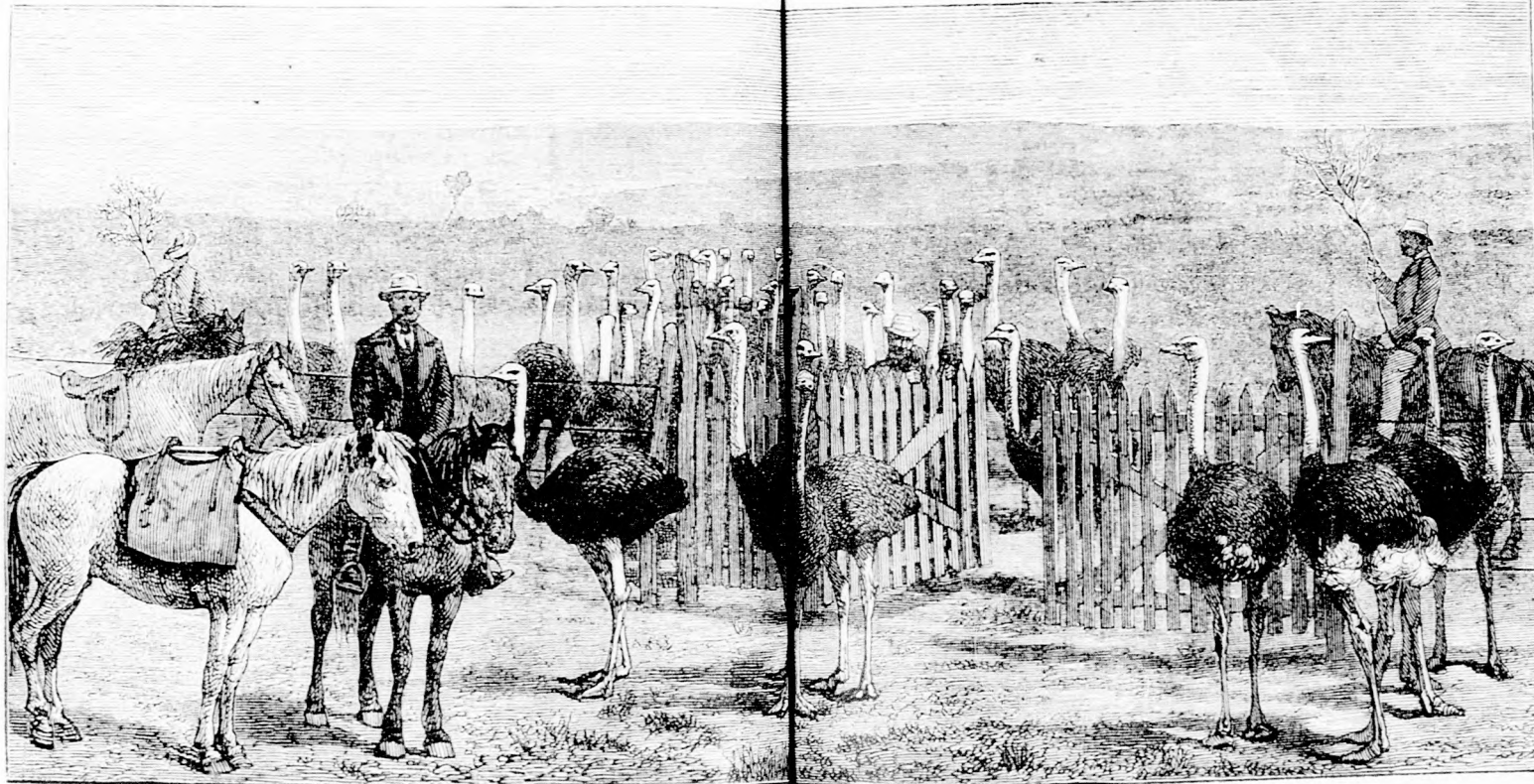
Árpád és Hektor lassanként elfáradtak a sok szaladgálásban s a patak partján egy nagy fűzfá árnyékába heveredtek a puha pázsitra; a leányok ellenben még tovább sétáltak s vad virágokból koszorút kötözték. — Hogy munkájokat jobban végezhesék, Arabella hercegnőt oda támasztották a fához Árpád mellé s virágokat tépegetve, mindig tovább-tovább mentek, míg végre eltűntek a bokrok között.

Jó ideig csöndesen feküdt ott Árpád; egyszerre aztán megszólalt:

— Ugy-e, Hektor, te is unatkozol?

De hát nem is illik az, hogy két ilyen híres nevű vitéz itt egy hitvány bábút őrizgessen. Ha valaki látna, ugyan nevetne rajtunk.

Hektor nem felelt, csak bámult kis gazdájára.

MESTERSÉGES STRUCZTENYÉSZTÉS: A struczok gyűjtése koppasztás végett. (Lásd a 379. lapon.)

— Tudod mit, Hektor? Jutott valami eszembe! Játszunk valami vitéz dolgot. Ime, itt van ez gyönyörű hercegnő, ez majd bele esik a vízbe és mi megmentjük... te utána uszol s én is majd begázolok a patakba.

Ezzel fölkelte, levetette czipőit, felgyűrte nadrágját és fölkapva a szerencsétlen bábút, messzire bedobta a patakba. Hektornak, úgy látszik, nagyon kedvére való volt ez a játék, vigan fölugrott, egy hatalmas szökkenéssel bent termett a víz-

kos fiú. — De egyszer még nem elég. Képzeld, hogy sokan estek be a vízbe s mi valamennyit megmentjük. Vigyázz, Hektor!

És a szerencsétlen Arabella hercegnő, ismét messzire beröpült a vízbe,

Hektor utána, aztán Árpád is és másodszor is épen olyan szerencsésen, sikerült a vitéz megmentés. Nagyon tetszett a multság Árpádnak is, Hektornak is és a szegény bábu még vagy háromszor újra beröpült a patakba s mindannyiszor megmentetett. Egyszerre azonban Árpád vitéz meglepetve állapodott meg, a mint a megmentett bábuhercegnőre nézett.

Mint képzeltetni, a szép bábunak a sok fürdés épenséggel nem vált egészségére. Arczáról a festék lemállott, szép hajának egy része lehullott, ruhája pedig teljességgel tönkre ment,

ben és szaporán uszva utolérte a bábút; fogai közé kapta és visszahozta. Árpád pedig jó darabon eléje gázolt a patakban, átvette tőle a megmentett hercegnőt és szerencsésen kijutottak a partra.

— Nagyon jól sikerült, szólt a paj-

siralmas volt ránézni. Most már bizony semmikép sem hasonlított valami királykisasszonyhoz.

— No, elég lesz már, Hektor! szólt Árpád kissé megzavarodva. Megmentettünk mindenkit; most hadd száradjanak.

Szépen visszahelyezte a szerencsétlen Arabella hercegnőt a fa mellé, fölhuzta czipőit és gondolkodott, mit tegyen tovább. Tudja Isten mért, de nem igen volt meglepődve a végbevitt vitézi cselekedettel, nem úgy, mint Hektor, ki a pompás hideg fürdő után megrázzván bundáját, csak még virgonczabb volt.

— Hm! Ez mégis baj lesz, gondolá Árpád. Ha a leányok visszatérnek és meglátják a bábút... azt hiszem... nem igen lesz kedvükre... Hm, hm! Szeretném tudni, vajon a hajdani Árpád megmentett-e ilyen bábút a vízből... vagy talán másféle vitézi tetteket vitt végbe?

Csakhamar még más aggodalmai is támadtak.

— Ha a mama megtudja!... azt hiszem, haragudni fog... bizonyosan meg is büntet. Oh, inkább be sem megyek vacsorára, hanem szobámba lopózom és lefekszem... reggelig talán elmulik a haragjok.

A két vitéz ezzel nagy busan megindult haza felé; de minél közelébb jutottak a házhoz, annál inkább fogyott Árpád vitéz bátorsága, főleg midőn messziről megpillantotta az ajtóban mamáját. Nem mert bemenni; e helyett oldalt kanyarodott a gazdasági épületek felé. Épen nyitva látta a nagy magtár ajtaját s beosont; Hektor utána. Leghátul egy halmaz zsákra feküdt, Hektor melléje, és alig feküdtek itt néhány perczig, jött a kulcsár és becsukta a magtár ajtaját. Valóságos börtönben voltak.

— Nem hiszem, hogy a hős Árpád valaha be lett volna csukva egy magtárba, szólta Árpád barátunk kissé meg-

döbbenve — Ha kiáltok, kinyitják... de hátha majd kérdik, mért bujtam ide? Oh! És ez mind a miatt a haszontalan bábu miatt történt! Most itt maradjak... itt töltsem az éjszakát?

E gondolatra már teljesen oda lett minden vitézsége s hiába tagadnám, bizony sirva fakadt. Hektor most már igazán bámolt, mert értette kis gazdája baját, mert ő maga igen jónak találta a fekvést a puha zsákokon.

— Nem tehetek róla, Hektor, szólta Árpád. Tudom, hogy a vitézek nem szoktak sírni... de nem is szoktak becsukva lenni a magtárban... és már egészen sötét van... Oh! Katicza és Gizike már bizonyosan rég otthon vannak... talán ők is sírnak... elrontottam kedves bábujokat... és mamácska bizonyosan haragszik... Oh, oh!

Odakint azonban ezalatt a mama és a kis leányok nem annyira haragudtak, mint inkább busultak és aggódtak. Már egészen besötétedett és Árpád nem tért haza... a nedves bábu bizonyította, hogy a patakban játszott... hátha valami szerencsétlenség érte! Keresték, kutatták, de hiába s aggodalmuk mindinkább növekedett.

Katicza és Gizike egészen megelégedtek a báburól, csak testvérükre gondoltak. Ujból meg ujból bejárták az udvart s Katicza egyszer épen a magtár közelében hangosan kiáltozta Árpád nevét. Árpád nem mert megszólalni, — de Hektor, megismervén a leányka hangját, fölugrott és hangosan ugatott. Odakint meghallották s egy perczel később már megnyilt az

ajtó, Árpád szemben állt nővéreivel. Zokogva szólt hozzájuk:

— Oh ... kedves Katicza ... én meg Hektor vitézi játékot játszottunk... elrontottuk a bábut... oh... bocsásátok meg!

A jó kis leányok annyira örültek testvérük viszontlátásának, hogy eszökbe sem jutott többé haragudni. Csakhamar szent volt a béke és megindultak befelé, miközben Árpád kissé busan így szólt:

— Tudod, Hektor... én azt hiszem, mi még nem vagyunk arra valók, hogy vitézi tetteket vigyünk végbe... inkább abbahagyjuk.

Hektor persze erre sem felelt: bizonyosan belenyugodott.

Hátra volt azonban még egy nehéz pillanat: megjelenni a mama előtt. Szégyenkezve, könyezve lépett be s őszintén elbeszélte az egész esinyt. A jó mama majdnem elmosolyodott a bohókás dolgon s aztán így szólt:

— Hát szeretnél vitéz lenni?

— Oh igen, kedves mama!

— No's, akkor azon kell kezdened, hogy kis dolgokat, a magad dolgait jól végezd, soha másnak bajt és kellemetlenséget ne okozz és saját magadon végy erőt, ha valami roszt támadna kedved. Aki jól kezdi kicsiben, az nagyra juthat, de csak ha erején túl nem terjeszkedik.

Árpád elég okos volt belátni, hogy bohóság, ha gyermek töri a fejét vitézkedésen. Le is mondott róla, végezte jól és pontosan a maga dolgait és derék ifju vált belőle.

MESTERSÉGES STRUCZTENYÉSZTÉS AFRIKÁBAN.

(Képekkel a 372., 373., 376—377., 380. és 381. lapokon.)

MINDNYÁJAN, akik a természetrajzot már olvastatok vagy csak a »Kis Lap«-ot is forgattátok, kétségkívül ismeritek a struczmadarat, sőt a kik Budapestben laknak vagy itt jártak és az állatkertben megfordultak, maguk is láthatták a madár-óriást, a szárnyas állatok legnagyobbikát. Azt is tudjátok, hogy a strucz azok közé a madarak közül való, melyek röpködni nem tudnak; roppant testéhez képest törpe szárnyai vannak, melyekkel nem bír a levegőbe fölemelkedni. E helyett azonban annál jobban tud szaladni roppant hosszú és erős lábaival, úgy hogy ugyancsak jó ló legyen, amely utóleri.

A strucz, mivel olyan nagy és nem tud röpködni, nem is úgy él, mint a többi kisebb madarak, nem fészkel fákon és bokrok között, hanem Afrika nagy pusztáin tanyáz, ahol kedvére nyargalhat hosszú lábaival. Itt üldözik aztán a vadászok, mert a strucz tolla igen szép és kalapok, ruhák díszítésére nagyon kedvelik. Tudom, sok kis leány ismeri és titkon talán már nem egyszer kívánta, hogy olyan szép strucz-tollas kalapja legyen, mint a mamának vagy a nénikének.

Mínt hogy a strucz-toll olyan kedvelt és értékes portéka, sokat dolgoztak az emberek ott Afrikában, mikép lehetne könnyebb módon hozzájutni. Egyszer egy Douglass (olvasd Duglasz) nevű angolnak az jutott heszébe, hogy háta a struczot meg lehetne szelidíteni és úgy tenyészteni, mint a tyukot vagy a libát? Nevettek rajta, de ő megpróbálta és a próba kitűnően sikerült, úgy hogy most már a strucz valószínű házi szárnyas állat s egész nagy gazdaságok csak strucztenyésztéssel foglalkoznak.

Afrikának déli részén, a Jóremény foka mellett (nézzétek meg a térképen)

találhatni a mesterségesen tenyésztett struczok sok ezernyi falkáit. A birtokos, aki struczot akar nevelni, egész birtokát magas kerítéssel véteti körül, hogy a struczok el ne szökhessenek; a kerítésen belül azonban szabadon nyargalásznak s a gazdának csak arra kell ügyelni, hogy a madaraknak mindig legyen ivóvizük. A

struczok rendszeren nagyobb csapatokban járnak együtt és maguk keresik meg eledeleiket.

A gazda és cselédjei mindennap lóháton bejárják a nagy térséget, hogy összeszedjék a tojásokat, melyeket a struczok a homokba raknak. Nagy gonddal kutatják át a mezőt, nehogy csak egy

MESTERSÉGES STRUCZTENYÉSZTÉS: *Kicsi struczok etetése.*

tojás is ott maradjon, mert ez nagy veszteség volna; egy-egy strucztojás ugyanis körülbelül 50 forintot ér. Az összegyűjtött tojásokat aztán nem az öreg struczok költik ki, mint nálunk a tyúk vagy liba; a gazda mesterséges költőgéphez helyezi, melyben éjjel-nappal egyenlő meleg víz folydogál. E melegség kikölti a tojásokat. A gazdának azonban itt is nagyon

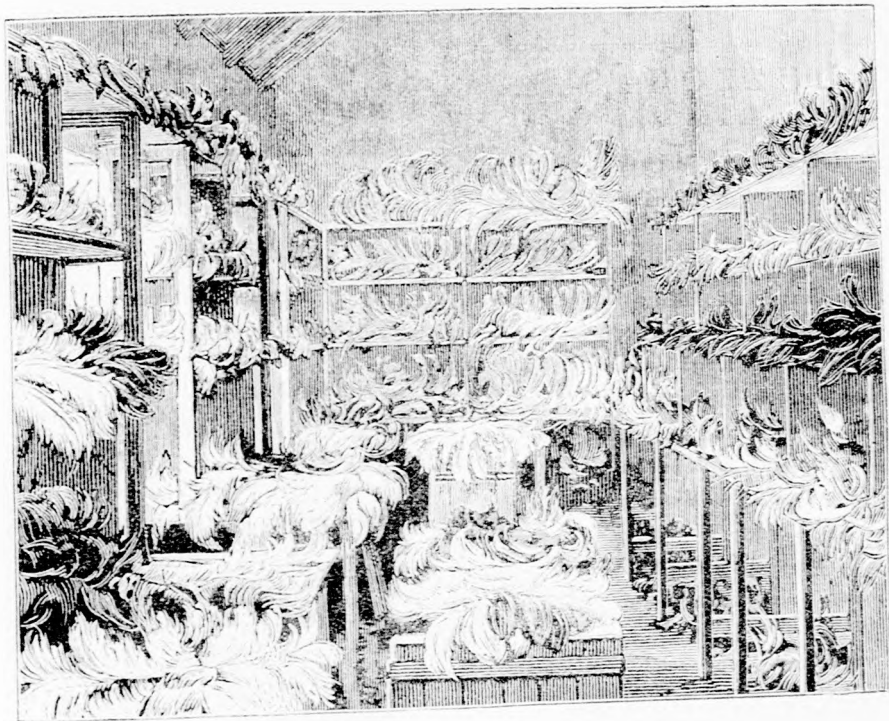
vigyázni kell és ha valamelyik kicsike strucz nem bír kibujni, nem bírja széttörni a tojás kemény héját, segíteni kell neki és szépen, óvatosan kivenni.

A kicsi struczok, alighogy kibujtak a tojásból, rettenetesen éhesek. Husz-harmincz ilyen aprócska óriást biznak egy-egy fölügyelőre, ki mindig velök van, eteti őket, vezeti a szabadba, sétáltatja és

minden bajukon segít. A kis struczok rövid idő alatt ugy megszokják és megszeretik ápolójukat, hogy pusztá szavára is engedelmeskednek és minden léptén követik, mint valami szelid birkanyáj. Egy-két hónap alatt a kicsinyek megerősödnek s ekkor kieresztik őket a szabad legelőre a nagyok közé.

Mikor a strucz egy esztendő, akkor kezdik koppasztani, még pedig kétszer minden évben, mert a kitépett toll helyett mindig új és ugyanolyan szép nő, ha tiz esztendeig koppasztják is.

Azt lehetne hinni, hogy talán veszedelmes dolog hozzányulni az ilyen óriás madárhoz és tollát tépegetni vagy kivag-

MESTERSÉGES STRUCZTENYÉSZTÉS: *A strucz-toll-raktár.*

dosni. De a strucznak, ugy látszik, ez nem okoz fájdalmat, mert egészen nyugodtan türi a koppasztást. Mikor ennek ideje megérkezett, a legelőn szerte nyargaló struczokat becsalják egy szűkebb udvarba az által, hogy kukoriczát hintenek el az uton; ezt a strucz nagyon szereti s lassan-lassan bemegy egészen az udvarba, melynek kapuját aztán bezárják. Az em-

berek aztán sorra veszik a struczokat s vagy kitépik, vagy késsel kivágják a legszébb tollakat. A struczok persze, ha ellenállni akarnának, sok bajt tehetnének és megsebezhetnék az ápolókat; de ezt soha nem teszik s ha megvannak koppasztva, ép oly vigan nyargalásznak, mint azelőtt. A kitépett tollat a gazda szépen színek szerint osztályozva helyezi el a rak-

tárba, sinnen, mikor már jókora tömeg van, elszállítja a tengerparti kikötőbe, hol a kereskedők drága pénzen megveszik és hajókon elhosszítják Európába, itt pedig a divatárusok veszik meg, hogy kalapot, ruhát díszítsenek föl vele.

Ilyképen tudja az ember ügyessége és találékonytsága fölhasználni még a sívatag vadjait is a maga hasznára és örömére.

D U Z Z O G Á S.

(Képpel a 384. lapon.)

— HOL a Klári? Megyek nézni
Merre van? Szól Treszka néni.

»Ott van a kis szobában,
Ottan duzzog magában.«

— Ejnye édes Klári lányom,
Kissé duzzogsz, amint látom.

»Hát csak duzzogok biz én,
Kedves Treszka nénikém!«

— S valjon miért szivem Klári?
Ki mert veled rosszul bánni?

Nesze kávé! Nem iszol?
Hát csak egyre haragszol?...

»Nem kell kávé, nem kell semmi...
So... se fo... gok többé en... ni!...«

Mert rosszul bántak velem.
Uj ruháskám nem selyem!«

— Hogyan, édes lelkem Klára,
Panaszod van a ruhára?

»Híttak bár a gyermekek...
Igy sétára nem megyek!«

— Biz a batiszt ruha hitvány —
Ó te szerencsétlen kis lány!...

S nélkülözni e mián!...
Szegény, szegény Klárikám!

Hanem szölok is anyádnak
Meg annak a rosz apádnak:

Mért is hagynak szégyenül
Selyem ruhácska nekül?

Mért dolgoznak osak nap-estig.
Mikor ennyiből nem tellik?

Nézzék lányuk ohaját,
Virasszanak éjen át!

És így nem selyemre csupán,
Majd bársonyra is telik tán.

Jaj de jó lesz, de jó ám!
Ugy-e édes Klárikám?

Klára nem szól, mélyen pirul —
S könyesepp gördül orcáirul:

Nénikém, igaza van,
Szégyenlem, hogy duzzogtam.

A SZARVAS ÉS A TEKNŐCZ.

— Állatmese. —

Egyzer egy kicsi teknőcz tőle ki-
tehető sietséggel czammogott az
erdő szélén kifelé. Kurta, kicsi
lábaival persze csak nagyon lassan jutha-
tott előre, de ő már hozzá volt ehhez
szokva, tehát jókedvűen czammogott előre.

Egyszerre megpillantja őt egy büszke
aganesos szarvas és megszólítja ilyképen:

— Jó estét, teknőcz koma! Hová
igyekszel?

— A forráshoz, nagyon szomjas vagyok.

— Szegény barátom, szolt a szarvas esufolódva, hiszen három nap alatt sem érsz oda a te rosz lábaiddal.

A kis teknőczöt nagyon megboszanotta ez a kicsinylő beszéd s hevesen felelé:

— Elég jó nekem az én lábom, nem is cserélném el a tieddel.

— No no, de nagyon büszke vagy a lábaidra, szolt a szarvas ingerkedve. Nem volna talán kedved versenyt futni velem?

— Azt sem bánom, felelt a kis teknőcz bátran. Most azonban nem érek rá. Ha tetszik, holnap reggel versenyezhetünk. Erről a helyről indulunk, körülfutjuk ezt az erdőt s aki hamarább ide visszaér, az nyer.

— Jól van, elfogadom.

A gyors lábu délczeg szarvast nagyon mulattatta az élhetetlen kis teknőcz hetvenkedése s előre nevetett a másnapi bolondos versenyen. A kis teknőcz pedig visszatért az erdőbe és azonnal összehívta egész atyafiságát, minden jó barátját; voltak vagy százan, kikhez így szolt:

— Kedves atyámfiak, kedves barátaim, egy kis szivességre kérlek a saját érdekekben is. A gögös szarvas megsértette a mi tisztos teknőcz-nemzetségünket, ezért csuffá akarom tenni. Holnap versenyt futunk s le kell öt győzni.

A teknőczök bámulva hallották e vakmerő vállalkozást.

— Hová gondolsz! Hiszen az élhetetlen! Meg sem kísérhetjük, csunyan belesülünk! mondák mindnyájan.

— Ne féljetez semmit, minden jó lesz, ha megteszitek, amit mondok. A

szarvasnak jobb lába van az igaz s ő nagyon büszke is rá; de azt elfelejtette, hogy az ilyen elbizakodott legényen ki lehet fogni egy kis fortélylyal. En ott leszek a kitüzött helyen az indulónál, ti pedig, a hányan vagytok, oszoljatok el az erdő körül, egymástól bizonyos távolságban. A szarvas, amint az erdő körül nyargal, időnként bizonyosan meg fog állani és gunyosan kiáltozni, hogy: »Teknőcz barátom, hol vagy?« és ekkor közületek az, aki épen közel van, azt feleli: »Itt vagyok már!«

A teknőczöknek tetszett ez a tréfa s másnap korán reggel már mindegyik ott volt a maga helyén. A szarvas is pontosan megjelent a kitüzött helyen, a kis teknőczöt már ott találta és gunyosan szolt:

— Nos, teknőcz koma, van-e még kedved a versenyre?

— Kétségkivül. Ha tetszik, indulhatunk.

A szarvas gögösen nevetett.

— Ejnye te kurtalábu élhetetlen fizkó, hát komolyan azt hiszed, hogy versenyt futhatsz velem? No jó, hát induljunk. Én majd csak hosszú lépésben megyek, hadd lássam, utólérsz-e akár csak így is.

A szarvas megindult, a kis teknőcz pedig kényelmesen elnyújtózott a füben s így szolt magában:

— Csak menj. Majd meglátjuk, van-e annyi eszed, mint dölyföd.

A szarvas, miután egy darabot haladt, megállt és gunyosan kiáltá:

— Teknőcz barátom, hol vagy?

— Itt vagyok már! felelt egy teknőcz hangja, még pedig néhány lépésnyire elől.

Ugyancsak bámult a szarvas erre s úgy vélte, hogy mégis jó lesz kissé gyorsabban haladni.

— Nem hittem volna, hogy ez a kis ficzkó oly szaporán tud járni, gondoló.

Szaladni kezdett, s midőn már feleuton volt ismét kérdé:

— No's teknőcz barátom, hát most hol vagy?

— Itt vagyok már! felelt ismét egy teknőcz egészen közelről.

Ezt már nem várta a szarvas és egészen izgatottan teljes erejéből kezdett

Duzzogás. (Lásd a 382. lapon.)

futni mint a szélvész. Midőn a célhoz ért a kis teknőczöt (aki persze meg sem mozgott) már ott találta.

— Én már itt vagyok! szólt a kis teknőcz nevetve. Le vagy győzve.

A szarvas bámulva és szégyenkezve nézett ellenfelére, aztán boszusan megfordult és eliramodott.

Többé nem is kelt versenyre a teknőczökkel.

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »Kis Lap« XIV. köt. 20 ik számában közölt fejtvény megfejtését utólag még beküldték: Vamzer Károly, Schöffler testvérek, Auer Terka és Albert, Nikell Józsi, Szlávny Irma, Blaska Gizella, Gubányi Gizella.